

Lahti

Digitiekartta 2024- 2026

29.4.2024 Kaupungin johtoryhmä

27.5.2024 KH esittely

10.6.2024 KH päätöksenteko

Lahden tietohallinto

Mikä on digitiekartta?

Digitalisaation edistämisen tiekartta eli digitiekartta ohjaa digitalisaatiota hyödyntävää toimintaa ja kehittämistä, nostaa esille digitalisaation mahdollisuuksia sekä lisää yhteistyötä ja yhdessä tekemistä.

Digitiekartan laatimisessa on hyödynnetty vuoden 2023 lopulla työntekijöille suunnattua kyselyä, jossa on selvitetty digitalisaatioon liittyviä työntekijän ja organisaation osaamisia. Näiden pohjalta kaupungin johtoryhmä arvioi Lahden kaupungin kyvykkyyttä ja asetti tavoitetasoja digitalisaation ja tiedolla johtamisen osalta.

Digitiekartta sisältää sekä digitalisaatioon liittyviä tavoitteita, aikatauluja ja toimenpiteitä että tiedon hyödyntämisen periaatteet.

Strategia ja digitalisaatio

Lahti on innostava ja palveleva kaupunki, joka tunnetaan uudistuvasta ja kokeilevasta toiminnastaan.

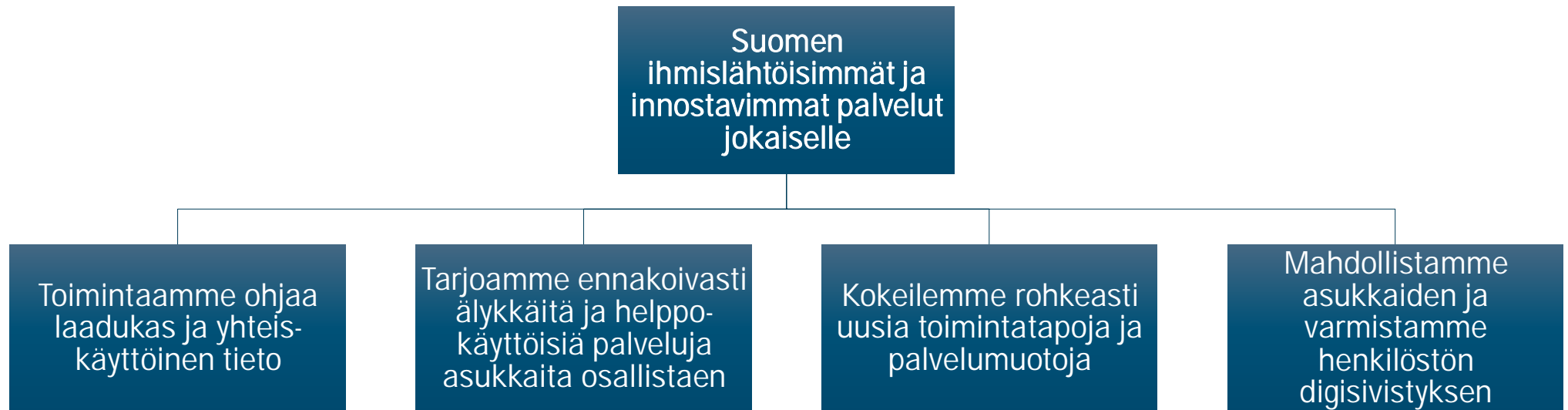
Digitiekartalla edistetään erityisesti seuraavia strategian tavoitteita:

- Hyödynnämme digitalisaation tuomat mahdollisuudet ja kehitämme tiedolla johtamista
- Lupaamme sujuvan ja ystävällisen palvelukokemuksen niin kasvokkain kuin verkossa
- Emme tee yksin, vaan etsimme aktiivisesti kumppanuuksia ja kehitämme kaupunkia yhdessä erilaisten toimijoiden kanssa

Näitä tavoitteita tukevia toimenpiteitä kuvataan digitiekartassa. Lahti tekee tietoisesti paljon yhteistyötä monissa eri verkostoissa ja monien toimijoiden kanssa. Erityisesti kuntayhteistyö on digitalisaation edistämässä välttämätöntä.

Visio ja tavoitteet – mitä digitiekartalla haetaan

Digitiekartan toimenpiteet

Henkilöstön yleinen valmius digitalisaation edellyttämässä toimintatapojen muutoksissa

Sähköisten palvelujen ja asiointimahdollisuuksien kattavuus ja laatu

Kerätyn datan ja tiedon hyödyntäminen kunnan toiminnassa ja johtamisessa

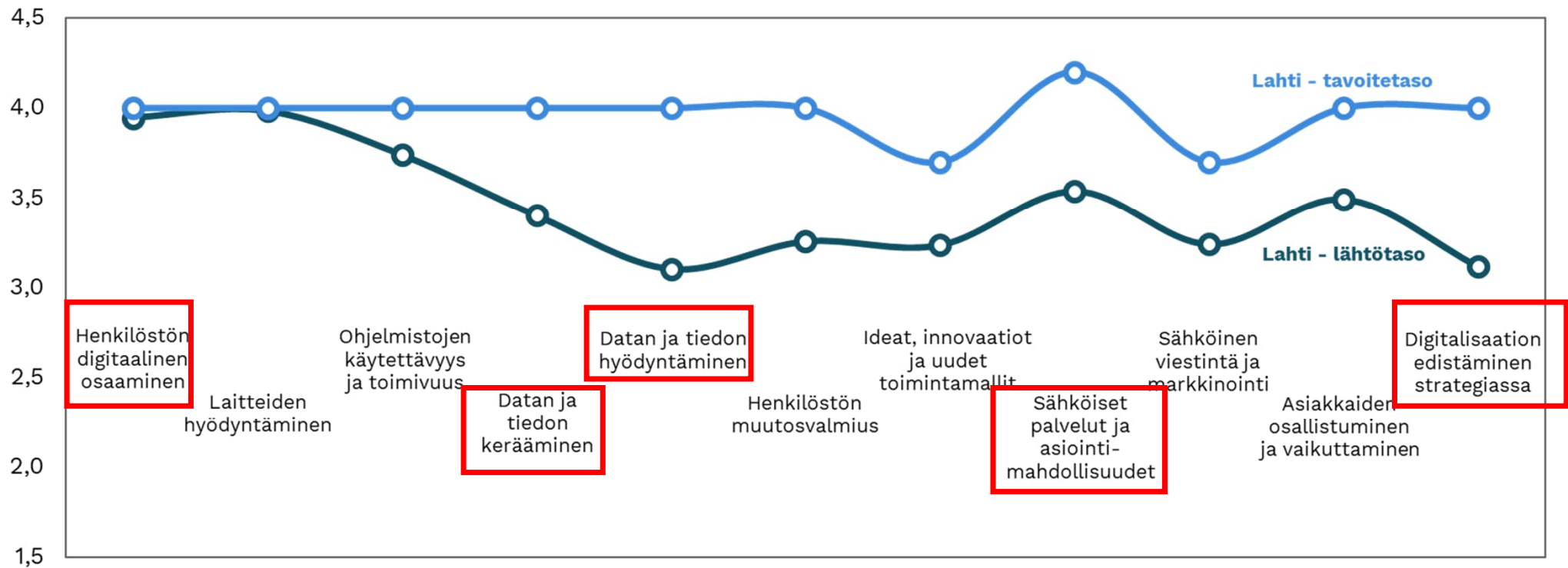
Työssäsi syntyvän ja tarvittavan datan ja tiedon suunnitelmallinen kerääminen

Selkeiden tavoitteiden ja mittareiden asettaminen digitalisaation edistämiseksi kuntastrategiassa

Lähtö- ja tavoitetasot

Kaupungin johtoryhmän nostot

5=Erinomainen 4=Hyvä 3=Tyydyttävä 2=Välttävä 1=Heikko

Lähtö- ja tavoitetasot henkilöstön digitalisaatiokyselyyn 2023 syksyllä pohjautuen

- Digitalisaatiotasoja arvioitiin yhdestätoista näkökulmasta viisitasoisella asteikolla. Tavoitetaso on kaupungin johtoryhmän määrittämä.
- Arvioitavat näkökulmat olivat:

TYÖNTEKIJÄN TAIDOT

- Henkilökohtainen digitaalinen osaamisesi
- Tieto- ja viestintäteknisten laitteiden hyödyntäminen työssäsi
- Käytössäsi olevien tietokoneohjelmistojen käytettävyys ja toimivuus
- Työssäsi syntyvän ja tarvittavan datan ja tiedon suunnitelmallinen kerääminen

ORGANISAATION TAIDOT

- Kerätyn datan ja tiedon hyödyntäminen kunnan toiminnassa ja johtamisessa
- Henkilöstön yleinen valmius digitalisaation edellyttämässä toimintatapojen muutoksissa
- Uusien ideoiden, innovaatioiden sekä toimintamalleihin liittyvien kokeilujen määrä
- Sähköisten palvelujen ja asiointimahdollisuuksien kattavuus ja laatu
- Kohdennetun sähköisen viestinnän ja kuntamarkkinoinnin hyödyntäminen
- Asiakkaille tarjottavat sähköiset osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- Selkeiden tavoitteiden ja mittareiden asettaminen digitalisaation edistämiseksi kuntastrategiassa

Tekoälyn hyödyntäminen

Lahdessa haetaan tekoälystä lisäarvoa kaupungin palveluihin ja toimintoihin. Tämän vuoksi tekoälyä lähdetään edistämään suunnitelmallisesti käyttötapauksia miettimällä kustannukset ja hyöty huomioiden.

Tietohallinto:

- laatii laajan riskianalyysin tekoälyn vaikutuksista vuoden 2024 aikana
- täydentää tekoälyn käytön eettiset ohjeet syksyllä 2024
- kouluttaa säännöllisesti kaupungin henkilökuntaa sekä teknisesti että eettisesti tekoälyn käyttöön
- varautuu taloudellisesti tekoälyn käyttöönottoon liittyviin kustannuksiin tulevina vuosina
- pilotoi tekoälyä hallitusti eri sektoreilla vuoden 2024 aikana

Digihankkeet 2024-2026

Digitalisaatio edistää ja tukee työntekijöiden ja asukkaiden sujuvaa arkea. Oman toiminnan ja tarjottavien palvelujen digitalisointia tarvitaan kaikilla kaupungin palvelualueilla. Asiakslähtöisillä sähköisillä palveluilla tahdomme edistää palvelujemme yleistä saavutettavuutta sekä asiointiin helpoutta. Omassa toiminnassa tahdomme lisätä läpinäkyvyyttä sekä hyödyntää dataa ja tietoa entistä paremmin.

Kehitystyötä teemme digiosaamista vahvistaen, osallistaen ja verkostoituen sekä uudenlaisia toimintatapoja kokeillen. Samalla huolehdimme digitaalisesta turvallisuudesta ja vastuullisuudesta.

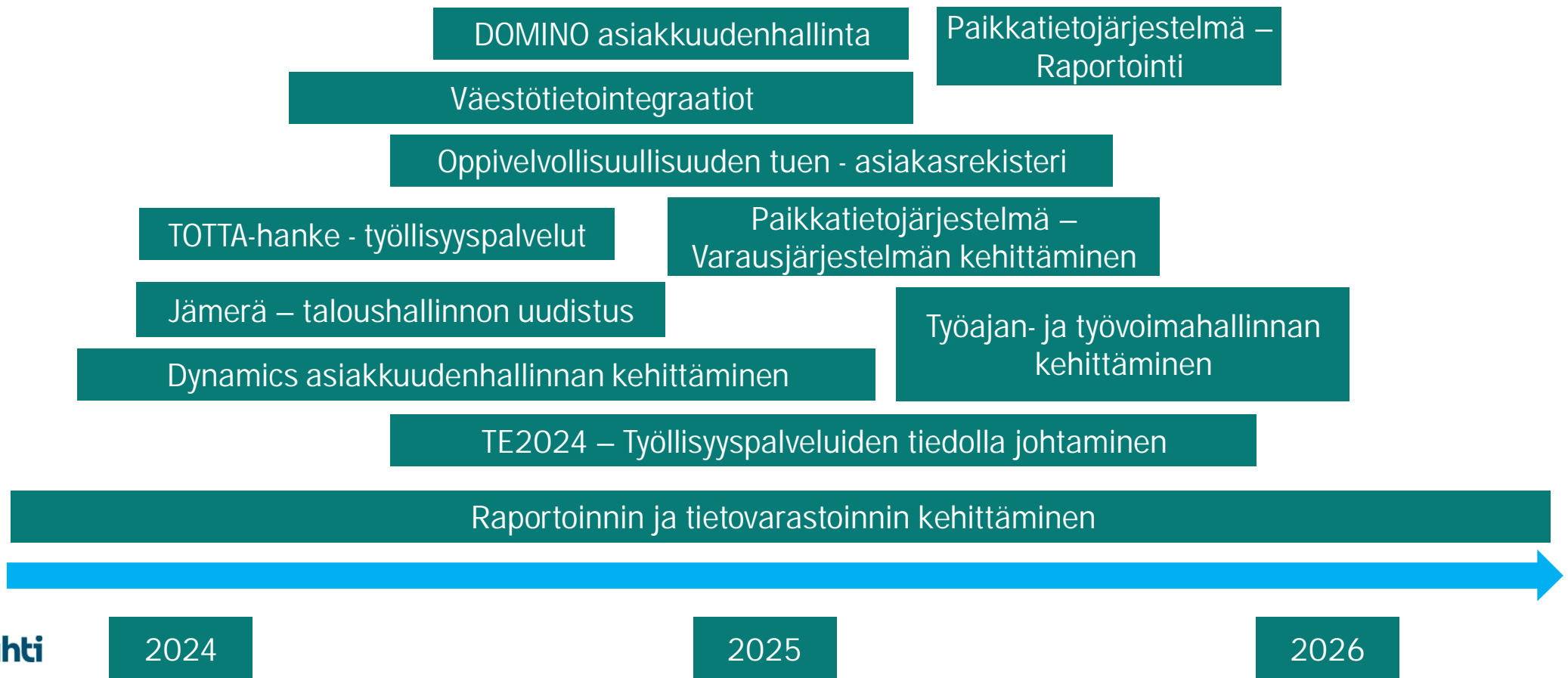
Digitalisaatiota ja tiedolla johtamista edistetään hankkeilla, projekteilla sekä muulla kehittämisellä. Näitä on nostettu esiin seuraavilla sivuilla.

TAVOITE: Toimintaamme ohjaa laadukas ja yhteiskäyttöinen tieto

Kerätyn datan ja tiedon hyödyntäminen kunnan toiminnassa ja johtamisessa

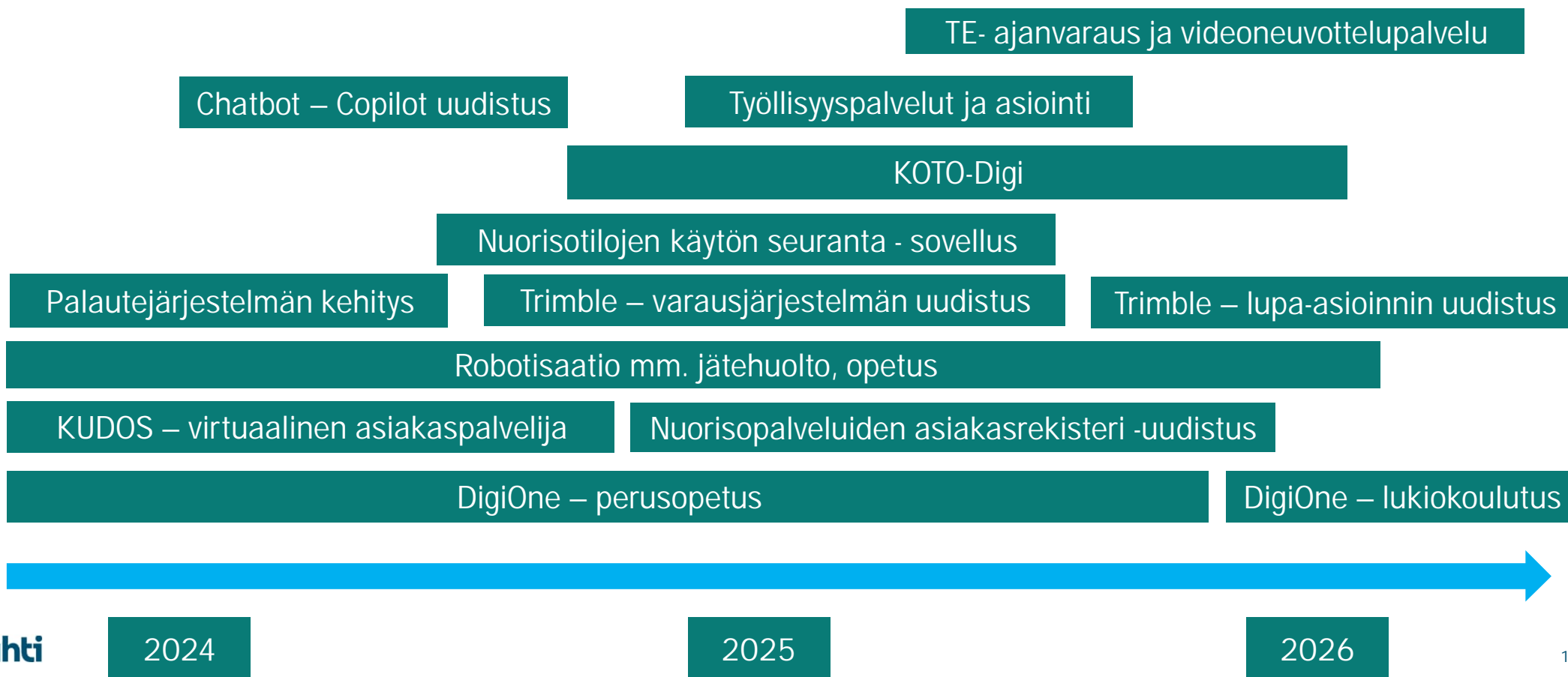
- Edistämme julkisen tiedon ja avoimen datan käyttöä turvallisuus ja tietosuojahuomioiden.

TAVOITE: Tarjoamme ennakoivasti älykkäitä ja helppokäyttöisiä palveluja asukkaita osallistaen

Sähköisten palvelujen ja asiointimahdollisuuksien kattavuus ja laatu

- Varmistamme, että toiminnassa tarvitsemamme, keräämämme ja päätöksenteossa hyödyntämämme tieto on yhteentoimivaa, oikeellista, ajantasaista ja helposti saatavilla.
- Otamme asiakkaiden tarpeet, asiakaslähtöisyyden ja kustannustehokkuuden tiedolla johtamisen lähtökohdaksi

TAVOITE: Kokeilemme rohkeasti uusia toimintatapoja ja palvelumuotoja

Työssäsi syntyvän ja tarvittavan datan ja tiedon suunnitelmallinen kerääminen

- Varmistamme omistamamme datan saatavuuden teknologiaratkaisujen, hankintojen ja sopimusten avulla.

ServiceNow – palveluhallinnan käyttöönotto

Tiedonhallintamalli – Digiturvamalli kehittäminen

M365 – Copilot - tekoäly

Data liikenteeseen -hanke

Paikkatietojärjestelmä –
Palaute - kehitys

Lahti-pisteen
asiakkuudenhallinta ja tekoäly

Asiakaskokemuksen mittaamisen kehittäminen

Tekoälyn hyödyntäminen asianhallinnassa

Frends – palveluväylän hyödyntäminen

Kulttuuriympäristötietokanta

Ideaboksi - ideointiprosessin kehittäminen

Lahti

2024

2025

2026

TAVOITE: Mahdollistamme asukkaiden ja varmistamme henkilöstön digisivistyksen

Henkilöstön yleinen valmius digitalisaation edellyttämässä toimintatapojen muutoksissa

- Huomioimme tiedon hyödyntämisessä tietosuojan toteutumisen ja kehitämme henkilöstön osaamista ja toimintatapoja vastuullisessa ja eettisessä tiedonkäsittelyssä.
- Kehitämme tiedolla johtamisen ja analytiikan osaamista sekä resursseja kaupungin strategian, palveluiden ja toiminnan tarpeiden lähtökohdista.

Tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset
henkilöstölle

Tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset
henkilöstölle

Tekoälykoulutukset henkilöstölle

Wellamo Mobility 4 - hanke

Infran tiedontuottamisprosessi. Vaihe 2, rakentaminen

Digipolku - digitaitojen yhteiset oppimispolut

Kuntalaisten digituki

Esteet nurin!

1. Otamme asiakkaiden tarpeet, asiakaslähtöisyyden ja kustannustehokkuuden tiedolla johtamisen lähtökohdaksi

- Tunnistamme asiakkaamme ja keräämme aktiivisesti palvelujen tuottamisen kannalta tarpeellista tietoa asiakkaista, asiakkaiden tarpeista ja toiveista, joiden pohjalta suunnittelemme ja järjestämme asiakaslähtöisiä palveluja kustannustehokkaasti resurssit huomioiden.
- Huolehdimme johdon raportointia kehittämällä, että johdolla on käytössään johtamisen ja kehittämisen tietotarpeita vastaavat asiakas- ja taloustiedot.
- Huolehdimme, että sähköisten palvelujen, tietojärjestelmien ja prosessien kehittämisen yhteydessä otetaan huomioon asiakastiedon käsittelyssä asiakkaan suostumus ja tietosuojat.

2. Huomioimme tiedon hyödyntämisessä tietosuojan toteutumisen ja eettiset periaatteet

- Noudatamme tiedonkäsittelyssä eettisiä periaatteita ja keräämme ja tallennamme asiakkaista vain palvelujen kannalta tarpeellisen tiedon.
- Päivitämme ja uusimme sopimukset tietosuojan osalta. Uusissa järjestelmähankinnoissa edellytämme lokitus-toiminnallisuutta.
- Informoimme rekisteröityjä henkilötietojen käsittelystä tietosuojaselostein.
- Huolehdimme kouluttamalla ja tiedottamalla, että henkilöstö tuntee tietosuojaperiaatteet käytännössä.
- Kehitämme henkilöstön osaamista ja toimintatapoja vastuullisessa ja eettisessä tiedonkäsittelyssä
- Kehitämme tietosuojan riskienhallintaprosesseja ja käytäntöjä (esim. tietosuojan vaikutustenarviointi).

3. Kehitämme tiedolla johtamisen ja analytiikan osaamista sekä resursseja kaupungin strategian, palveluiden ja toiminnan tarpeiden lähtökohdista

- Kehitämme datanhallinnan kyvykkyksiä yksiköiden tarpeiden ja konkreettisten käytötapauksen kautta hyötypotentiaali huomioiden.
- Rakennamme skaalautuvan, tietoturvallisen ja yhteentoimivan data- ja analytiikka-alustan, joka mahdollistaa datan keräämisen, tallentamisen, käsittelyn, analysoimisen ja hyödyntämisen eri tarkoituksiin. Alustan avulla kehitetään dataohjautuvuutta, palvelutoimintaa ja asiakaskokemusta.
- Hyödynnämme olemassa olevia kansainvälisiä ja kansallisia tietomalleja, datalähteitä ja tietovarantoja.
- Seuraamme palveluiden ja toiminnan kehittymistä sekä strategian toteutumista johtamista tukevilla mittareilla.
- Vahvistamme data- ja analytiikkaosaamista kouluttamalla, tiedottamalla sekä luomalla osaajien-/osaamisverkostoja.

4. Varmistamme tiedon yhteentoimivuuden, oikeellisuuden, ajantasaisuuden ja saatavuuden

- Huolehdimme, että käytössä ja hyödynnettävissä oleva tieto on oikeellista ja eheää.
- Mahdollistamme tiedon yhdistettävyyden ja hyödyntämisen tiedon rakenteisuuden, yhteisten tunnisteiden (kaupungin ydintiedot), käsitteiden ja tietomallien avulla.
- Kehitämme tiedonlaadunhallinnan menetelmiä, dokumentaatiota ja prosesseja.
- Valvomme perustiedon laatua mm. tiedon laatukriteerien ja katselmointien avulla.
- Varmistamme, että organisaatiolla on yhteinen käsitys kaupunkiyhteisen tiedon merkityksestä, sen hallinnan keinoista ja varmistamme, että se on vapaasti käytettävissä kaupungin sisäisesti.
- Luomme yhteisen tietopohjan ja kehitämme sen tiedonlaatua ennakoinnin, johtamisen ja päätöksenteon tukena.

5. Varmistamme omistamamme datan saatavuuden teknologiaratkaisujen, hankintojen ja sopimusten avulla

- Painotamme teknologia- ja sovellusratkaisujen valinnoissa ja hankinnoissa konekielistä, modernia tiedonsiirtotapaa ja edellytämme sopimuskumppaneilta kuvauksia datan rakenteesta.
- Otamme jo järjestelmien hankintavaiheessa huomioon järjestelmien käsittelemät tietoineistot ja niiden yhteentoimivuuden kaupungin datarakenteessa.
- Ennen tietojärjestelmien hankintaa teemme arvion datan saatavuuteen liittyvistä riskeistä ja määritämme hankinnan vaatimukset tämän perusteella.
- Huolehdimme palvelu- ja sovelluskumppaneiden kanssa solmittavissa sopimuksissa datan omistajuuden määrittämistä ja tarvittavien rajapintojen toteutuksesta.

6. Edistämme julkisen tiedon ja avoimen datan käyttöä turvallisuus ja tietosuoja huomioiden

- Huomioimme jakamisessa tietoa koskevan lainsäädännön, tekijänoikeudet, tiedon luovutukset, tietosuojan, tietoturvallisuuden, tiedon kuvaukset ja metatiedon.
- Tarjoamme kumppaneille ja kuntalaisille kaupungin toiminnassa syntyvää dataa siinä puitteissa, kuin se turvallisuusnäkökulmat, riskienhallinta ja yksityisyydensuoja huomioiden on mahdollista.
- Arvioimme avoimen datan jakamisesta koituvat hyödyt, riskit ja kustannukset.
 - Aineisto ei saa sisältää suojattuja tai rajoitettuja tietoja.
- Huomioimme tietosuojan ja tietoturvan arvioimalla tiedon jakelu aineistokohtaisesti käyttäjäryhmien, ajallisuuden sekä tiedon kriittisyyden mukaan.
- Jaamme avointa tietoa koneluettavassa muodossa, joko tiedostoina tai rajapintojen kautta.

Omistajataho ja toimintamalli

Digitiekartta hyväksytään kaupunginhallituksessa. Digitiekartan omistajana toimii kaupungin johtoryhmä. Digitiekarttaa hyödynnetään talousarviovalmistelussa ja siitä raportoidaan osana tilinpäätöstä.

Digitiekartan koordinoinnista ja toimeenpanon seurannasta vastaavat säännöllisesti kokoontuvat palvelualueiden ICT-kehitysryhmät, joissa on edustus palvelualueiden yksiköistä ja tietohallinnosta.

Kaupunkiympäristö

Puheenjohtaja Anna-Leena Rouhiainen
Pasi Halme
Mira Kuparinen
Anniina Metsärinne
Ossi Lukkaroinen
Minna Pekonen
Juhana Polojärvi
Sirpa Männistö

Konsernipalvelut

Puheenjohtaja Tiina Mörsky
Pasi Halme
Essi Niemelä
Sirpa Männistö
Jouni Arola
Jenni Hannula
Sanni Pelkonen
Heidi Rantanen

Sivistys

Puheenjohtaja Heikki Turunen
Pasi Halme
Venla Valkama
Suvi Ruusunen
Tanja Ojakangas
Matti Karhos
Sirpa Männistö

Lisätietoja digitiekartasta

pääsuunnittelija Pasi Halme

ICT-kehittämispäällikkö Sirpa Männistö

projektipäällikkö Marko Akkanen

tietohallintosuunnittelija Elina Savutie – Tiedon hyödyntämisen periaatteet